

Beste leden van de stuurgroep,

Ten behoeve van de bespreking op woensdag 26 februari stuur ik u hierbij een aanzet van wat een gezamenlijke bestuurlijke redenering zou kunnen zijn, die als vertrekpunt gebruikt kan worden richting een te nemen scopebesluit tijdens het BOL van juni '25.

De voorliggende uitwerking bouwt voort op het materiaal dat is gemaakt in fase 2b en de gesprekken die ik in de afgelopen periode met u heb mogen voeren. Als deze start-redenering door u allen gedragen kan worden, maak ik een volgende (veel kortere) verhalende versie die als bestuurlijke narratief en startpositie van fase 2C gebruikt kan worden. Die versie ontvangt u dan tijdig en wordt geagendeerd ter besluitvorming in de stuurgroep van begin April.

- * de uitwerking bestaat uit:
 - * aanzet gezamenlijke bestuurlijke redenering over de opbrengsten fase 2B
 - * bestuurlijke tiki-taka tbv opstart fase 2C
 - * meenemen omgeving
 - * procesplanning
 - * **gevraagde beslissing** t.a.v. de vervolgstappen die genomen moeten worden

1 Aanzet gezamenlijke bestuurlijke redenering over de opbrengsten uit fase 2B

- * Op basis van gedegen technisch ruimtelijk onderzoek moet bestuurlijk geconstateerd worden dat de in beeld gebrachte minimale en onafwendbare ruimtelijke vraag niet past binnen de nu bestaande ruimtelijke- en leefbaarheidskaders;
- * Bestuurlijk moet ook geconstateerd worden dat volgend uit (andere) ontwikkelkaders zoals de PEH, NPVI, de op te stellen nationale zeehavenstrategie en de behoefteraming Bedrijventerreinen Noord-Brabant toch een indringende en omvangrijke aanvullende ruimtevraag voor de Powerport regio ontstaat;
- * Bestuurders concluderen dat verschillende 'kaders' met elkaar botsen, en dat de 'planningsrealiteit' van enkele impactvolle projecten dit jaar om strategische keuzes vraagt;
- * Op de korte termijn ('35) lijkt een substantiële ruimtevraag namelijk onafwendbaar te zijn en per direct voor ruimtelijke- en leefbaarheidsknelpunten te zorgen indien deze incrementeel wordt ingezet.
Ter illustratie:
 - * Moerdijk: projecten volgend uit de energietransitie (380-150-20 KV station, o.a. elektrificatie Shell), harde hectares, expliciet tijdsurgent;
 - * Geertruidenberg: aanlanding Nederwiek III, harde hectares, expliciet tijdsurgent;
 - * Moerdijk: Toekomstbestendig maken HiM + truckparking, harde hectares, impliciet tijdsurgent;
 - * Moerdijk: Nationale havenstrategie irt grondstoffen & circulariteit, geen harde hectares, impliciet tijdsurgent;
 - * Gevolgtrekking 1 (bij bovenstaande besluiten): additionele kabels en leidingen;
 - * Gevolgtrekking 2: de extra gronden die hierbij nodig zijn als gevolg van o.a. water- en natuur opgaven;
 - * In de wetenschap dat er al besluiten genomen zijn over trajecten zoals DRC en 380KV Rilland-Tilburg - met doorsnijdende impact voor o.a. Drimmelen - en er een breder invloedsgebied is.
- * Daar komt bij dat indien bovenstaande geacommodeerd zou worden voor de langere termijn als gevolg van systeemlogica aanvullende ruimtelijke behoeftes gaan ontstaan: zoals grootschalige batterij, elektrolyse, verdere verduurzaming bedrijven, etc etc

- * Op basis van het verrichte onderzoek moet ook geconstateerd worden dat wanneer partijen aan tafel individueel en incrementeel blijven acteren ambities voor iedereen vastlopen. Een integrale benadering is noodzakelijk voor een goede inpassing van ambities die wél geacommodeerd kunnen worden, om ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid te kunnen borgen, maar ook omdat de projecten die het betreft zich tot elkaar moeten verhouden in een werkend systeem dat nu én straks past bij o.a. de verduurzaming en de energie- en grondstoffentransitie;
- * Dit alles maakt dat partijen voor een onafwendbare strategische keuzes staan, in de scherpste:
 - * óf bestuurders vinden overeenstemming dat de ruimtelijke ambitie fors omlaag gaat, in feite naar nihil gelet op wat in beeld is gebracht aan wensen en mogelijkheden;
 - * óf bestuurders vinden overeenstemming dat een nieuw overkoepelend ontwikkelkader voor de Powerport regio gemaakt wordt waarbij de ruimtelijk economische transitie hand in hand moeten gaan met de groei van Brede Welvaart;
 - * óf bestuurders vinden samen geen overeenstemming en gaan 'ieder voor zich' en incrementeel verder.

Op basis van het technische 2b-onderzoek, de wijze waarop iedereen investeert in dit proces en de bestuurlijke gesprekken die ik als onafhankelijk regisseur heb mogen voeren is mijn inschatting dat bestuurders het volgende met elkaar als gezamenlijke richting kunnen vaststellen:

- * het is niet realistisch aan te nemen dat op korte- en lange termijn de onafwendbare minimale ruimte vraag richting de Powerport regio dusdanig vermindert dat de voorliggende strategische afweging anders wordt. Immers dan zou bestuurlijk logischerwijs gekozen moeten worden voor het niet halen van Co2 doelstellingen en het vertragen / onmogelijk maken van de Nationale en regionale energietransitie. Ook kies je dan voor verlies aan concurrentiepositie van het HiM, met als risico leegloop van bedrijvigheid en werkgelegenheid en verloedering (dit alles uiteraard in de wetenschap dat het nu niet past);
- * het is onwenselijk dat incrementeel doorgewerkt wordt want dan ontstaat 'tegenwerking' met vertraging op grote projecten, ontstaat een disfunctionerend systeem, ontstaat geen nieuwe- en geen transitieruimte en zijn de inwoners de dupe omdat de Brede welvaart eerder af dan toe gaat nemen;
- * dat maakt dat bestuurders inzien dat gepoogd moet worden een nieuw algemeen ontwikkelkader te maken (bol scope-besluit) met vervolgens bijbehorend perspectief (via participatie in Q3 en Q4) waarbij de ruimtelijk economische & brede welvaart puzzel gelijktijdig gelegd kan worden.
- * Met deze stap wordt bestuurlijk denkruimte geboden voor planvorming waarbij groei voor de energie- en grondstoffentransitie gefaciliteerd wordt en gelijktijdig binnen nieuw te definiëren structuren perspectief geboden wordt aan groei van brede welvaart voor de inwoners en (agrarische) ondernemers.
- * Met het bieden van deze denkruimte voor planvorming is NIET gezegd dat daadwerkelijk daartoe besloten wordt. Eerst dient bestuurlijk en politiek de randvoorwaarden (scopebesluit) overeengekomen te worden waarbinnen een dergelijk nieuw perspectief kan ontstaan.

Om tot een nieuw algemeen kader te kunnen komen lijken enkele ontwikkelprincipes randvoorwaardelijk. Deze dienen doorleefd te worden in fase 2C:

- * Blijvende wederkerigheid: inpassing nationale opgave met lokale maatschappelijke meerwaarde:
 - * Nationale opgaven kunnen wellicht lokaal worden ingepast indien bij die inpassing lokaal ook structurele meerwaarde wordt gecreëerd. Het probleem van de schaarse ruimte kan in deze ook een 'push' geven om tot meer ruimtelijke kwaliteit en hogere brede welvaart voor het geheel te komen. Wederkerigheid zit daarmee in het enerzijds beschikbaar stellen van ruimte voor (nationale) nuts- en economisch gebruik en anderzijds gelijktijdig met die inpassen de realisatie van hogere brede welvaart voor de inwoners te realiseren, die ook daadwerkelijk als meerwaarde ervaren wordt door de inwoners;
 - * m.a.w. de regio stelt "we snappen dat dit moet voor Nederland, maar we zijn er zelf ook beter van geworden" (negatief gezegd, we gaan geen nieuw 'wingebied' voor Nederland worden, die les heeft Nederland wel geleerd)

- * Dit betekent dat incidentele compensatie planologie geen plek heeft in het te bouwen ontwikkelkader. Om vanuit de ruimtelijke kant brede welvaart in het gebied te versterken dient sprake te zijn van een vorm van 'maatschappelijke meerwaarde planologie' met bijvoorbeeld structurele verdien capaciteit om de wederkerige belofte te kunnen waarmaken;
 - * Dit betekent ook dat een duurzame en maatschappelijke 'License to operate' tussen de in te passen (gezichtsbepalende en wellicht overlastgevende) activiteiten en de omgeving moet worden gevonden (dat kan op verschillende manieren, lerend van goede (historische) voorbeelden van binnen en buiten de regio);
 - * Dit betekent in álle gevallen dat een duurzame wederkerige verbinding gevonden moet worden tussen rijk en regio en dat bij het scopebesluit helder geformuleerd moet zijn wie welke verantwoordelijkheid heeft binnen welke tijdslijnen, zowel voor de regionale overheden als voor de diverse ministeries die participeren in dit traject.
- * Toekomstbestendig ontwerpen op basis van een geactualiseerd strategisch profiel: Powerportregio met Nationaal belang:
- * Systeem denken t.a.v. de ruimtelijk-economische inpassingsopgave én t.a.v. de opgave van verhoging brede welvaart staat centraal, niet de toevallige volgorde van projecten zich aandienen;
 - * Te meer omdat fase 2B óók laat zien dat de ruimte vraag richting de Powerport regio altijd groter blijft dan er aanbod is. Dat betekent dat ook indien nieuw ruimtelijk aanbod gecreëerd kan worden, nog steeds scherpe keuzes gemaakt moeten blijven worden. Immers de vraag naar ruimte blijft altijd hoger dan het aanbod (dat laat 2B ook zien) en met mogelijke nieuwe ruimtelijke ordeningen moet ook toekomstbestendig in Brede welvaart geïnvesteerd kunnen worden;
 - * De kwantitatieve uitdaging, moet kwalitatief beantwoord worden en dat kan alleen als bestuurlijk overeenstemming bestaat over een toekomstvast strategisch profiel van de Powerportregio met Nationaal belang;
 - * de geo-politieke ontwikkelingen onderstrepen dit met urgentie, immers de roep om een meer autonoom Europa brengt ons direct bij het belang van eigenstandige duurzame energie en hergebruik van grondstoffen. Indien de Powerport regio daar een sleutelpositie te vervullen heeft vraagt dat om een scherp strategisch profiel, regionaal en nationaal, zodat vervolgens een programmering kan ontstaan waarbij naast het inpassen van specifieke projecten ook transitieruimte nodig is én strategische reserveringen gemaakt moeten worden;
 - * Resumé: toekomstbestendig ontwerpen binnen nieuwe toekomstvastе contouren voor de ruimtelijke economische ontwikkeling én voor de ontwikkeling van Brede welvaart. Waarbij de ruimtelijk economische ruimte altijd minder zal blijven dan het aanbod, wat weer vraagt om een strategisch profiel zodat keuzes gemaakt kunnen worden op basis van kwaliteit en toegevoegde waarde passend bij het systeem dat van regionaal en nationaal belang is.
 - * Naast het invullen van mogelijke nieuwe ruimte ontkomen we niet herstructurering van bestaande functies en het maken van strategische reserveringen, zodat niet de volgorde van projecten het gebied definieert maar de inhoudelijke strategie dat doet.
 - * daar komt bij dat ten allen tijden gekeken moet worden hoe met het inpassen van impactvolle industrie en nutsvoorzieningen een maatschappelijke 'licence to operate' gerealiseerd kan worden om daarmee draagvlak te houden en zelfs een meer weerbare samenleving in de hand te werken.

2. Bestuurlijke tiki-taka tbv opstart fase 2C onder randvoorwaarden

[Redacted text block]

[Redacted text block]:

* [REDACTED] d
[REDACTED] r
[REDACTED] t
[REDACTED] t
[REDACTED] g
[REDACTED] ;
[REDACTED] n
[REDACTED] k
[REDACTED] n
[REDACTED] e
[REDACTED] n
[REDACTED] ;
[REDACTED] e
[REDACTED] s
[REDACTED] t
[REDACTED] ;
[REDACTED] a
[REDACTED] p
[REDACTED] ;
[REDACTED] n
[REDACTED] t
[REDACTED] n
[REDACTED] r
[REDACTED] s
[REDACTED] ;
[REDACTED] n
[REDACTED] e
[REDACTED] ;
[REDACTED] n
[REDACTED] kt
[REDACTED] g

* Aanvullend op de algemene randvoorwaarden (wederkerigheid, toekomstbestendigheid) geldt specifiek:

* [REDACTED] g
[REDACTED] l)
[REDACTED] e
[REDACTED] ;
[REDACTED] e
[REDACTED] e
[REDACTED] ;
[REDACTED] t
[REDACTED] t
[REDACTED] p
[REDACTED] ;
[REDACTED] t
[REDACTED] ;
[REDACTED] ;
[REDACTED] e
[REDACTED] e
[REDACTED] ;
[REDACTED] e
[REDACTED] ;
[REDACTED] ;

* [Redacted text block]

* [Redacted text block]

Na de bestuurlijke stuurgroep heb ik nog verdiepingsgesprekken met:

- * *Provincie Noord-Brabant:*
- * *Rijk / departementen: met KGG heb ik intensief kunnen spreken. Met andere departementen ga ik graag de verdieping nog in.*
- * *Waterschap Brabantse Delta: met het waterschap ga ik graag een verdiepend gesprek aan*

3. Meenemen omgeving

Voor een goede participatie is een duidelijk kader van politiek en bestuur noodzakelijk. Dat kader moet tijdens het BOL gegeven gaan worden. Bestuur en politiek komen tot een scopebesluit met daarin een centrale redenering, ambities en randvoorwaarden. Dit scopebesluit dient door de raad vastgesteld te worden. Daarna ontstaat participatie zodat de randvoorwaarden samen kunnen worden ingevuld.

Tegelijkertijd is voorafgaand aan het BOL besluit ook interactie met de omgeving nodig. De omgeving bestaat daarbij uit in ieder geval: De Raden (etc), gerichte stakeholders en overige geïnteresseerden.

Mijn beeld is dat de omgeving als volgt betrokken kan worden:

- * Raad informeren over opstart fase 2C als die is vastgesteld door de stuurgroep (zie proces). Daarbij aangeven dat er resultaten zijn uit 2B, dat er een gezamenlijke bestuurlijke redenering is van waaruit 2C wordt opgestart, toegewerkt wordt naar een BOL-besluit, dat vervolgens ter instemming aan de raden wordt voorgelegd, en bij een positief besluit de participatie gestart wordt over het op te stellen ontwikkelperspectief;
- * gericht stakeholders via drieslag (nb met hen werkafspraken maken over hoe met elkaar omgaan)
 - * 1 actief informeren boven de kaart bijpraten over stand van zaken / de 2B resultaten
 - * uitnodigen een input schriftelijk te leveren indien gewenst;
 - * een consultatie moment na het werkatelier om hoofdlijnen te bespreken
- * algemeen omgeving informierend over stand van zaken en proces (website);

4. Procesplanning

1. Februari (26e) bestuurlijke stuurgroep: bespreken concept rapport Fase 2B
 - ambtelijke onderzoeksresultaten werksporen + oplegnotitie met bevindingen
 - presentatie gezamenlijke bestuurlijke beeldvorming over de opgave + opdracht fase 2C 'route naar principebesluit: ambities en randvoorwaarden
 - bespreken aansluiting ambtelijke en bestuurlijke governance!
2. Begin April bestuurlijke kopgroep:
 - * vaststellen rapport fase 2B en opzet werkatelier;
 - * vaststellen opzet werkatelier tbv bouwen scopebesluit
 - * vaststellen aanpak: informeren omgeving, betrekken stakeholders (lijst wie en door wie) en in positie brengen Raden (etc)
3. Begin april Moment van communicatie over opbrengsten Fase 2B en opstart fase 2C
 - * Raden informeren (voorstel of mededeling) over opbrengst 2B en opstart 2C
 - * gerichte stakeholders uitnodigen ze bij te praten 'boven de kaart' over fase 2B
 - * geactualiseerde informatie online brede publiek
4. Begin / half april: Bestuurlijk atelier tbv opbouw scopebesluit te nemen tijdens het bol, met ambities en randvoorwaarden tbv gezamenlijk ontwikkelperspectief te bouwen via participatie in het najaar.
5. Half april consultatie specifieke stakeholders over principebesluit in wording
6. Eind april kopgroep inclusief bewindspersonen: inzet 90% versie principebesluit (mede vanwege andere tijdslijnen zoals nota ruimte etc)
- 7 Half mei tweede atelier (indien nodig) of kopgroep vergadering punten op de i
8. Begin Juni BOL scopebesluit
9. Eind juni of direct na de zomer bespreking scopebesluit raden
10. Start Fase 3 participatie gezamenlijk ontwikkelperspectief binnen kaders principebesluit

NB opmerking ambtelijk VRO: Mocht in voorbereiding zijnde besluit vragen om structurerende keuzes Nota Ruimte, dan agenderen voor DO NOVEX op 9 april 2025 (en evt DG-overleg mei)

NB opmerking dat tijdspad echt krap is en ook parallel geschakeld moet worden. En dat het scopebesluit op principe-niveau is van ambities en randvoorwaarden, niet de details in.

5. Gevraagde beslissing en te ondernemen acties

- * De leden van de stuurgroep wordt gevraagd - op basis van de hier gepresenteerde gezamenlijke bestuurlijke redenering - opdracht te geven verdere voorbereidingen te treffen op weg naar het BOL, te weten:
 - * de organisatie van de volgende stuurgroep:
 - * vaststellen resultaten 2b (vier sporen)
 - * vaststellen werkwijze met omgeving (raden / stakeholders / brede publiek)
 - * vaststellen opzet bestuurlijk werkatelier tbv ontwerpen scopebesluit volgens hierboven gepresenteerde 'bestuurlijke redenering'
 - * Onder voorbehoud van voortgang in de stuurgroep alvast de stakeholders 'dorp Moerdijk' en de ZLTO uit te nodigen voor een informatie bijeenkomst over de resultaten 2B na vaststelling door de stuurgroep en een 'consultatiemoment' na organisatie van het werkatelier;
 - * Narratief ontwikkeling tbv communicatie / woordvoering in te zetten medio april;